

Articole științifice

TEORIE, ISTORIE ȘI CRITICĂ LITERARĂ

Tristan și Isolda sau despre convențiile și libertățile erosului medieval, Florica Bodiștean

Rezumat

Literatura medievală, a cărei invenție principală se leagă de amorul curtean, deși e scrisă de bărbați, pare a fi ecoul bovarismelor, în materie de eros, ale femeilor. Având un statut aservit pe plan social, femeia medievală e omagiată în literatură. Ea devine obiect al adorației într-o convenție care menține rigorile comportamentului feudal, dar oferă veacurilor ce vor urma o esențială lecție despre iubire în rețeta căreia intră distanța și neconsumarea. În acest context, studiul meu își propune să releve modernitatea romanului *Tristan și Isolda* care sparge tiparele cunoscute, ambiguizând nu numai maniheismul moral medieval, ci și ideea de eros neîmplinit și propunând un model feminin complex, mereu altul în funcție de perspectiva din care e privit, a soțului, a amantului, a lui Dumnezeu.

Cuvinte-cheie: iubire curtenească, adversitate, iubire neconsumată, liber arbitru

Jurnalele Bijoux ale lui Paul Desjardins: aspecte genetice, Dorica Lucaci

Rezumat

Ce este un jurnal? Dintre toate formele de scriere personală, dintre toate practicile autobiografice, aceasta este, fără îndoială, cea mai răspândită. Toată lumea are (sau a avut) un jurnal... Și totuși, această practică a stârnit puțină curiozitate din partea specialiștilor și a celor interesați mai îndeaproape de genul autobiografic. Paul Desjardins (1859-1940), student la École Normale Supérieure, în generația lui Bergson și a lui Jaurès, fondator – înainte și între cele două războaie – a Decadelor de la Pontigny, a descoperit și a cercetat formula de „jurnal”, zi de zi, în mod continuu, între anii 1924 și 1939. Scopul meu este de a observa și de a descrie această încercare de a gestiona timpul zilnic, în special începând cu organizarea aparte a spațiului scris (acest studiu ia în considerare numai anul 1924).

Cuvinte-cheie: agendă, jurnal, societăți intelectuale, scriere fragmentară

Fantastic romantic și rusticitate în basmele eminesciene, Adela Drăucean

Rezumat

În opera lui Eminescu, după cum afirmă G. Călinescu, „pretutindeni [...] adie aerul de țară”, datorat mai ales contactului neîntrerupt al poetului cu viața satului, cu producțiile artistice ale poporului. Dacă în lirica eminesciană „aerul de țară” se simte prin frecvența folosire a imaginilor (*codru, pădure, izvor, fântână, cumpănă, turme* etc.), a sonorităților (*doină, corn, buciurn, caval, fluier, jale* etc.) sau a ritmurilor (*joc, horă, măruntă* etc.) specifice plaiului mioritic, în fantasticul narativ, acestora li se adaugă: portul (*ițari, năframă, cingătoare, pălărie cu flori* etc.), locuința (*colibă, bordei*) împodobită cu obiecte ce au un rol mai mult utilitar decât unul estetic (*laiță, opaiț, vatră, râșniță*), dar și tradițiile și obiceiurile legate de riturile de trecere din viața omului – nașterea, nunta, înmormântarea. Plecând de la basmele populare, Eminescu introduce în creațiile sale viața țărănească. Însă lumea basmului, fiind o lume a vârstei de aur, văzută de dincolo de timp și spațiu, îl face pe poet să viseze la o lume frumoasă, la spectacolul vieții fără de moarte. Așa se face că realitatea și visul se întrepătrund mereu și cresc laolaltă.

Cuvinte-cheie: romantism, fantezie, rusticitate, vis

LINGVISTICĂ, STILISTICĂ ȘI TRADUCTOLOGIE

Limbă și literatură, Ionel Funeriu

Rezumat

Pretextele false duc la reprezentări greșite, chiar dacă judecata care stă la bază ar putea fi corectă. În articolul de față, autorul încearcă să ilustreze această implicație teoretică prin exemple concrete, criticând dihotomia subiectivă între limbă și literatură, pe care școlile noastre o creează uneori.

Cuvinte-cheie: limbă, literatură, didacticism, textualism

Sublimul uman și retorica sa în memorialul Rosalia. Au căzut pentru libertate. Un cântec de jale și un cântec de biruință de Vasile Pârvan, Dumitru Vlăduț

Rezumat

Autorul acestui studiu analizează sublimul uman și moral și retorica sa în memorialul lui Vasile Pârvan *Rosalia. Au căzut pentru libertate. Un cântec de jale și un cântec de biruință*, publicat în 1918 și dedicat soldaților români care, în timpul Primul Război Mondial, și-au dat viața pentru o țară liberă și unită. Studiul începe cu unele considerații cu privire la diferitele abordări propuse de critica românească, legându-se lucrările lui Pârvan (*Memoriale și Idei și forme istorice*) de cele ale scriitorului antic anonim al *Tratatului despre sublim*. După o tratare extensivă a sublimului moral și a dezvoltărilor sale în opera lui Pârvan, autorul se axează pe o serie de modalități stilistice utilizate de către scriitor, cum ar fi stilul seren, atotcuprinzătoarea declamație, referințele mitologice și biblice, figurile sintactice, în special inversiunea și repetiția, precum și interogația retorică.

Cuvinte-cheie: memorial, sublim, retoric, etic

Nivelul lexical în textele de reclamă, Carmen Neamțu

Rezumat

Lucrarea se concentrează asupra nivelului lexical în textele utilizate în publicitate, revizuirea neologismelor, argoul și limbajul familiar în mesajul textelor de publicitate. Sunt evidențiate procesele care apar la nivel semantic în reclame: polisemia, antinomia, compunerea cuvintelor, schimbarea clasei gramaticale a cuvintelor. De asemenea, sunt luate în considerare aflusul de cuvinte străine folosite în publicitate, dar și elementele preluate din limbajul publicitar, cuvinte sau expresii vagi și expletive din structura reclamelor. Aspectele teoretice sunt însoțite de exemple.

Cuvinte-cheie: publicitate, reclamă, semantică

Câteva aspecte privind ordinea cuvintelor și a propozițiilor subordonate în limba română contemporană între normă și uz, Bianca Miuța

Rezumat

Ordinea cuvintelor și sintaxa propoziției sunt flexibile în limba română, dar există situații când acestea devin stricte pentru a evita confuzia care poate apărea între funcțiile sintactice în comunicare. Se întâmplă adesea ca elementele constitutive ale propozițiilor și propozițiile să devină subiectul subordonatei echivalente, încălcând normele referitoare la ordinea cuvintelor și generând o comunicare ambiguă sau chiar efecte stilistice speciale în operele de ficțiune sau în discursul obișnuit.

Cuvinte-cheie: ordinea cuvintelor, relații de dependență, constituenți ai propoziției, dependență sintactică, expresivitate, efecte stilistice

Comparația extinsă și descompunerea rădăcinii cuvintelor. O evaluare statistică asupra comparației extinse, Dan Ungureanu

Rezumat

Articolul ia în discuție fiabilitatea comparației extinse și a comparației lingvistice în general. Articolul studiază, de asemenea, comparația multilaterală vs. taxonomia arborescentă clasică.

După luarea în considerare a factorului de șansă în comparația lingvistică, autorul discută parametrii în care rămâne posibilă comparația extinsă. El analizează un radical larg răspândit pentru sensul „noi”, în proto-limbi diferite, precum și posibilitatea ca această comparație să fie plină de semnificație și verificabilă.

Cuvinte-cheie: glotocronologie, factor de șansă în compararea limbilor, lingvistică istorică, taxonomie

SEMIOTICĂ, HERMENEUTICĂ, ESTETICĂ

Condiția adevărului în științele sociale. O perspectivă hermeneutică, Florea Lucaci

Rezumat

Subiectul pe care acest studiu îl propune pentru dezbatere este problema adevărului în științele sociale. Configurarea conținutului noțiunii de adevăr, astfel încât să fie funcțional în cadrul unei teorii sociale, este o chestiune problematică. Există două surse pentru a genera acest lucru, și anume: a) dinamica istorică a societății; b) dubla metodologie a cercetării științifice, respectiv: aplicarea metodelor științelor naturale, și/sau preluarea unor metode de interpretare legate de specificul științelor sociale. Prin hermeneutică, există posibilitatea de unicitate în formă de complementaritate, deoarece adevărul e considerat atât o corespondență a propozițiilor cu realitatea descrisă, cât și o relație cu o paradigmă culturală, cu interesele de cunoaștere și credințele care vor fi întâlnite în proiectul existențial asumat.

Cuvinte-cheie: adevăr în științele sociale, hermeneutic, Hans-Georg Gadamer, Paul Ricoeur

Criza valorilor în postmodernitate și consecințele ei în artele vizuale, Călin Lucaci

Rezumat

Paradigma culturală a postmodernismului este contradictorie în special datorită modelului pe care îl propune. Consolidarea sferei artistice asumate în postmodernism duce spre o reducere de sine până în punctul în care aceste limite devin incompatibile, anulând conceptul de artă vizuală. Lucrarea de față cercetează consecințele acestei crize a artelor vizuale, care în anumite circumstanțe, trebuie să recunoaștem, își pierd aspectul lor vizual.

Cuvinte-cheie: postmodernism, arte vizuale, antiartă